

**АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКРАЇНИ:
СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ**

Адміністративно-територіальний устрій постійно змінюється впродовж століть в залежності від економічного, політичного, соціального становища. Сучасна система адміністративно-територіального устрою була сформована за часів радянської влади, вона характеризується високим ступенем централізації влади, тому реформування адміністративно-територіального устрою не викликає сумнівів. Досконалий адміністративно-територіальний устрій дає можливість приймати та впроваджувати управлінські рішення максимально швидко та ефективно.

Значний внесок у дослідження питань присвячених вивченню адміністративно-територіальному устрою зробили В. Яцуба [4], Р. Безсмертний, Ю. Карпінський [5], які розглядали питання диспропорцій в розрізі областей, районів, населених пунктів різного типу та підпорядкування за розмірами, кількістю населення, а також історичні особливості. На їх думку диспропорції в соціально-економічному розвитку не повинні бути надто великими. З. Варналій вказує на значну подрібненість адміністративних одиниць різних рівнів, що «не відповідає європейським тенденціям» [10]. На думку В. Нудельмана, збереження існуючого адміністративно-територіального устрою унеможливує проведення сучасної регіональної політики та розкриття потенціалу місцевого самоврядування [11]. В. Олуйко вважає, що існуючий територіальний устрій став нездоланим бар'єром на шляху демократичних перетворень, «він здатен нести на собі лише адміністративно-командну державу» [12]. Професор Н. Нижник вважає, "що демократичні реформи в Україні сьогодні мають вже перейти з центру до регіонів. Потрібно саме на місцях стверджувати стабільну регіональну політику центру" [13]. Питаннями дослідження адміністративно-територіальних одиниць займався Р. Губань, який розглядав історичні питання формування областей, районів, міських та сільських населених пунктів, звертав увагу на велику різницю за такими показниками, як територія, кількість сільрад, населення, аналізував нормативно-правову базу, зазначаючи, що й досі немає чіткого визначення термінологічної бази [14, 15, 16, 17].

Метою статті є дослідження сучасного стану та виділення основних напрямів реформування адміністративно-територіального устрою.

Врегулювання питань адміністративно-територіального устрою здійснюється відповідно до Конституції України, законів України «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про асоціації органів місцевого самоврядування», «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних міських голів», «Про органи самоорганізації населення», «Про всеукраїнський та місцеві референдуми», «Про землеустрій», Земельного кодексу України, Бюджетного кодексу України, Указу Президії Верховної Ради Української РСР «Про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою Української РСР» та ряду інших нормативно-правових актів. Зараз розроблено проект Закону «Про адміністративно-територіальний устрій України» від 22 грудня 2010 р., проект Концепції реформи адміністративно-територіального устрою України від 27 серпня 2010, Проект Концепції реформування територіальної організації влади в Україні від 01.03.2011.

Адміністративно-територіальний устрій України – це внутрішня територіальна організація держави, визначена відповідно до Конституції України та цього Закону з урахуванням історичних, економічних екологічних, географічних, демографічних, соціальних та інших особливостей, етнічних і культурних традицій її регіонів, на основі якої формується система державних органів та органів місцевого самоврядування [1]. Систему адміністративно-територіального устрою України складають адміністративно-територіальні одиниці, їх визначення представлено в табл. 1.

Поки не набув чинності Закон України «Про адміністративно-територіальний устрій України» питання віднесення населених пунктів до певних категорій визначаються відповідно до Указу Президії Верховної Ради Української РСР «Про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою Української РСР» від 12 березня 1981 р., але тільки у частині, що не суперечить Конституції України.

За Проектом Концепції реформи адміністративно-територіального устрою України 27 серпня 2010 віднесення поселень до зазначених категорій (табл. 2) визначається в залежності від кількості населення, рівня урбанізації, організації комунального господарства та характеру економічної діяльності мешканців.

Таблиця 1

Визначення поняття адміністративно-територіальної одиниці

Проект Закону України "Про адміністративно-територіальний устрій України" від 22 грудня 2010	Проект Концепції реформи адміністративно-територіального устрою України від 27 серпня 2010
Адміністративно-територіальна одиниця - це цілісна частина території України, визначена відповідно до Конституції України та цього Закону з метою створення територіальної основи формування та діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування [1].	Адміністративно-територіальна одиниця - це компактна частина єдиної території України, що є просторовою основою для організації і діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування [2].

В проекті Закону вводиться термін міст загальнодержавного значення, що відповідає за критеріями містам республіканського значення, а також об'єднано між собою міста республіканського та обласного значення. В переліку Указу відсутні категорії віднесення населених пунктів до селищ та сіл, натомість дається визначення поняття селищ міського типу, яке не прописане в Конституції. На даний момент в Україні склалась ситуація існування всупереч Конституції таких категорій, як міська, селищна та сільська рада.

Таблиця 2

Віднесення населених пунктів до певних категорій

Положення Про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою Української РСР від 12.03.1981 р.	Проект Закону України "Про адміністративно-територіальний устрій України" 22 грудня 2010
Міста республіканського підпорядкування - найбільші економічні, культурні і адміністративні центри, з кількістю населення, як правило, понад 1 млн. чол. Міста обласного підпорядкування - економічні і культурні центри, які мають розвинуту промисловість, комунальне господарство, значний державний житловий фонд, з кількістю населення понад 50 тисяч чоловік. В окремих може бути віднесено міста з кількістю населення менш як 50 тисяч чоловік, якщо вони мають важливе промислове, соціально-культурне та історичне значення, близьку перспективу дальшого економічного і соціального розвитку, зростання кількості населення. Міста районного підпорядкування - селища, які мають промислові підприємства, комунальне господарство, державний житловий фонд, мережу соціально-культурних закладів і підприємств побуту, з кількістю населення понад 10 тисяч чоловік, з яких не менш як дві третини становлять робітники, службовці та члени їх сімей. Селища міського типу - населені пункти, розташовані при промислових підприємствах, будовах, залізничних вузлах, гідротехнічних спорудах, підприємствах по виробництву і переробці сільськогосподарської продукції, а також населені пункти, на території яких розташовані вищі та середні спеціальні навчальні заклади, науково-дослідні установи, санаторії та інші стаціонарні лікувальні та оздоровчі заклади, які мають державний житловий фонд, з кількістю населення понад 2 тисячі чоловік, з яких не менш як дві третини становлять робітники, службовці та члени їх сімей. В окремих випадках може бути віднесено населені пункти з кількістю населення менш як 2 тисячі чоловік, але не більш як 500 чоловік, якщо вони мають близьку перспективу економічного і соціального розвитку, зростання кількості населення [3].	Міста загальнодержавного значення - міста Київ та Севастополь, що мають спеціальний статус. Статус міста загальнодержавного значення законом може бути надано також містам, які є найбільшими за кількістю жителів (не менш як 1 мільйон осіб), є багатогалузевими адміністративними, промисловими, науковими, культурними, фінансовими центрами України і у яких забезпечується надання високоспеціалізованих соціальних послуг населенню кількох областей. Міста республіканського (в АР Крим) та обласного значення - міста з населенням не менш як 50 тисяч жителів, які є важливими адміністративними, економічними і культурними центрами, мають розвинуту промисловість, комунальне господарство, переважно міську, компактну (багатоповерхову) забудову, у яких забезпечується надання спеціалізованих соціальних послуг населенню області чи кількох районів. Міста районного значення - міста з населенням не менш як 10 тисяч жителів, переважна частина якого зайнята на розміщених на їх території промислових, інших підприємствах, соціально-культурних, побутових, інших об'єктах, які на відповідному рівні забезпечують надання населенню основних соціальних послуг. Район в місті - це АТО, яка утворюється в межах території міста з урахуванням історичних, економічних, географічних, демографічних, інших особливостей. У районі у місті має бути не менш як 100 тисяч жителів. Райони в місті можуть утворюватися у містах з населенням не менш як 300 тисяч жителів. Селище - це АТО, утворення та розвиток якої пов'язані з розташуванням на її території промислових та інших підприємств, залізничних вузлів, гідротехнічних, інших споруд та об'єктів, з елементами соціальної та комунальної інфраструктури, дорогами з твердим покриттям з населенням не менш як 3 тисячі жителів, значна частина яких зайнята у сільськогосподарському виробництві та соціально-культурній сфері, проживають у будинках садибного типу. Село - це АТО з переважно сільською садибною забудовою і кількістю населення, яка становить не менш як 200 жителів, переважна частина яких зайнята у сільському, лісовому господарстві або займається іншими видами діяльності [1].

Адміністративно-територіальні одиниці згідно існуючого стану поділяються на три рівні: перший рівень – Автономна Республіка Крим, області, м. Київ та м. Севастополь; другий рівень – райони та райони в містах; третій рівень – міста районного значення, міські, селищні та сільські ради. Деякі автори стверджують, що зараз в Україні сформовано чотириступеневу ієрархічну систему адміністративно-територіального устрою. Але всі автори згодні з тим, що система є багаторівневою та неупорядкованою [4, 5].

Проект Закону "Про адміністративно-територіальний устрій України" та проект Концепції реформи адміністративно-територіального устрою України виділяють різні рівні адміністративно-територіального устрою України (табл. 3).

Таблиця 3

Рівні адміністративно-територіального устрою України

Проект Закону України "Про адміністративно-територіальний устрій України" від 22 грудня 2010	Проект Концепції реформи адміністративно-територіального устрою України від 27 серпня 2010
Адміністративно-територіальні одиниці поділяються на три рівні: перший рівень – Автономна Республіка Крим, області, міста зі спеціальним статусом - Київ та Севастополь, а також інші міста віднесені в установленому порядку до міст загальнодержавного значення; другий рівень – райони, міста республіканського в Автономній Республіці Крим, обласного значення; третій рівень – міста районного значення, селища, села. Райони у містах входять до складу міст, у яких вони утворені [1].	На базі поселень формуються адміністративно-територіальні одиниці (далі -АТО) трьох рівнів: перший рівень – регіони; (Регіон є АТО регіонального рівня, це Автономна Республіка Крим, області. Регіон складається з районів. Регіони, як правило, повинні відповідати рекомендаціям ЄС щодо NUTS-2). другий рівень – райони; (Район є АТО субрегіонального рівня. Район - проміжний рівень між базовим і регіональним рівнями. Він складається з громад та як правило, повинен відповідати рекомендаціям ЄС щодо NUTS-3.) третій рівень – громади. (Громада є базовим рівнем. Громадою є АТО, до якої входять сформована з одного або декількох поселень і яка є територіальною основою організації діяльності органів місцевого самоврядування з надання населенню основних соціальних послуг. Максимальна віддаленість поселень від центру громади визначається, як правило, базовими вимогами надання соціальних послуг на цьому рівні.) [2].

Більшість нормативно-правових актів минулих періодів вводили новий низовий рівень – громаду, цей рівень пропонують внести і в концепції реформи адміністративно-територіального устрою. Існують певні відмінності і в класифікації населених пунктів, що видно з табл. 4.

Таблиця 4

Класифікація населених пунктів

Проект Закону України "Про адміністративно-територіальний устрій України" від 05.02.1997	Проект Закону України "Про адміністративно-територіальний устрій України" від 22 грудня 2010	Проект Концепції реформи адміністративно-територіального устрою України від 27 серпня 2010	Проект Концепції реформування територіальної організації влади в Україні від 01.03.2011
Складовими частинами адміністративно-територіальних одиниць є: - населені пункти, - невеликі поселення, - спеціальні поселення. До населених пунктів відносяться: села, селища та міста [6].	Міста, селища, села є населеними пунктами. Населені пункти поділяються на міські та сільські. До міських населених пунктів належать міста та селища. До сільських населених пунктів належать села [1].	Основою організації адміністративно-територіального устрою України є поселенська мережа, що складається з поселень - міст, селищ, сіл, як місць постійного компактного проживання людей [2].	Міста, селища, села є населеними пунктами. Населені пункти поділяються на: сільські і міські. До міських населених пунктів відносяться (міста районного, обласного, республіканського та загальнодержавного значення). До сільських населених пунктів належать села та селища [7].

З табл. 4 видно, що згідно наведених документів до населених пунктів відносять: міста, селища та села. Згідно з проектом Закону в редакції 1997 р. до населених пунктів додавались ще невеликі поселення та спеціальні поселення. Більшість документів проводять розподіл населених пунктів на сільські та міські, але Проект закону 2010 р. відносить до міських населених пунктів - міста та селища, тоді як в Концепції реформування територіальної організації влади в Україні зазначається, що до міських населених пунктів відносяться тільки міста. Так, селища в першому випадку відносять

до міських населених пунктів, а в другому до сільських. Тому необхідно чітко прописати критерії віднесення поселень до різних категорій, будь-то сільські чи міські поселення, а також критерії віднесення населених пунктів до категорій міст (районного, обласного, республіканського та загальнодержавного значення), селищ та сіл, а також критеріїв утворення районів.

Управлінням по зв'язках з місцевими органами влади і органами місцевого самоврядування Апарату Верховної Ради України підготовлено електронний довідник "Україна. Адміністративно-територіальний устрій", у якому зазначено дати утворення областей і віднесення населених пунктів до категорії міст і селищ, площі територій і відстань від адміністративного центру Автономної Республіки Крим, кожної області до міста Києва, а в межах Автономної Республіки Крим, областей – від адміністративних центрів районів та міст республіканського Автономної Республіки Крим, обласного значення до адміністративного центру Автономної Республіки Крим та областей. Чисельність населення в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві і Севастополі наведено за переписом населення станом на 5 грудня 2001 року за даними Державного комітету статистики України. Згідно з електронним довідником станом на 05.04.2011 р. в Україні налічувалося 24 області, Автономна Республіка Крим та 2 міста зі спеціальним статусом – Київ та Севастополь. Районів сільських – 490, районів у містах – 118, всього міст – 459, з них обласного значення – 178, районного значення – 279 та 2 міста загальнодержавного значення. Міст з районним поділом – 26. селищ міського типу – 885. Сільських населених пунктів – 28454, з них: селищ – 1266, сіл – 27188. Всього Місцевих Рад – 12088, з них 24 обласні; районних сільських – 488, районних у містах – 58; міських всього – 457, з них в містах обласного значення – 177, районного значення – 278; селищних – 783, сільських – 10278. Всього населених пунктів (міста обласного та районного значення, селища міського типу, селища та села) – 29798. Міських поселень (міста обласного та районного значення, селища міського типу) – 1344 [9].

Сучасний адміністративно-територіальний устрій має значні територіальні відмінності: великі диспропорції за площею областей, кількістю та щільністю населення; різна величина створеного економічного потенціалу, зокрема промислового й сільськогосподарського; великі диспропорції між районами України за площею, кількістю населення, природно-ресурсним та соціально-економічним потенціалом; різна кількість міст в регіонах, міст обласного та республіканського підпорядкування, селищ міського типу, сільських рад; різна віддаль міст від геометричних центрів областей.

На основі територіального поділу формується система влади. Влада в адміністративно-територіальних одиницях представлена державною виконавчою владою і місцевим самоврядуванням. Відповідно до Ст. 1 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» виконавчу владу в областях і районах, містах Києві та Севастополі здійснюють місцеві державні адміністрації. Згідно статті 7 Конституції в Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування. До того ж у 1997 році Україною була ратифікована Європейська Хартія місцевого самоврядування, яка є першим юридичним документом, що гарантує дотримання принципу субсидіарності, тобто місцева влада повинна здійснювати управління і контролювати значну частину публічних зобов'язань в інтересах місцевого населення і під своєю відповідальністю. Відповідно до Ст. 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування в Україні - це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста - самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. Місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст. Система місцевого самоврядування включає: територіальну громаду; сільську, селищну, міську раду; сільського, селищного, міського голову; виконавчі органи сільської, селищної, міської ради; районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст; органи самоорганізації населення.

В березні 2011 р. Українською Асоціацією обласних та районних рад розроблено Концепцію реформування територіальної організації влади в Україні метою якої є створення більш раціональної та ефективної системи публічної влади в адміністративно-територіальних одиницях, здатної гарантувати найвищу соціальну цінність людини, створити оптимальні умови для її розвитку, забезпечити комплексний і стабільний розвиток усіх регіонів шляхом найповнішого використання їх потенціалу. Необхідним елементом такої системи має бути самостійне, дієве місцеве, районне, регіональне самоврядування.

Концепцією визначено принципи реформування системи територіальної організації влади. До основних заходів з реалізації стратегії відноситься: покращення умов для реалізації прав і свобод людини і громадянина на територіальному рівні; забезпечення ефективності системи територіальної організації публічної влади; удосконалення територіальної основи місцевої організації влади; забезпечення регіонального розвитку; державна підтримка і гарантування місцевого, районного та регіонального самоврядування; правове, методичне та інформаційне забезпечення реформування територіальної організації влади.

Сьогодні місцеве самоврядування не виконує свої функції тому що в них не вистачає повноважень і відсутні ресурси. Причина ця схована в системі територіального устрою держави. Необхідно знайти раціональне поєднання загальнодержавного і територіального управління та місцевого самоврядування. Активізація діяльності регіональних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування дає змогу в умовах нестійкості та невизначеності, що спостерігається сьогодні, більш оперативно приймати необхідні для регіону рішення [8]. Наразі необхідним є перерозподіл функцій між органами місцевого самоврядування та місцевими органами державної виконавчої влади, тому що виникає ситуація дублювання функцій, що призводить до міжвладних конфліктів на місцях. Розмежування функцій в першу чергу має проходити в правовому полі. Потрібно зменшувати обсяг делегованих повноважень, збільшуючи при цьому обсяг власних повноважень органів місцевого самоврядування.

З вищевикладеного видно, що Україні потрібна адміністративно-територіальна реформа. Змінюючи територіальний устрій треба змінювати систему управління в державі в цілому. Проведення територіальної реформи - це лише окрема складова проведення комплексної реформи влади.

Реформу необхідно провести з метою забезпечення людини якісними та доступними послугами, які можна одержати найближче до місця її проживання; надання органам місцевого самоврядування достатніх повноважень та ресурсів для організації якісних та доступних послуг; створення умов для появи нових осередків економічного зростання територій. Суть реформи має полягати в децентралізації державного управління, тобто в розширенні повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування за рахунок повноважень центральних органів виконавчої влади з метою оптимізації та підвищення ефективності управління суспільно важливими справами, найповнішої реалізації регіональних і місцевих інтересів.

Основними напрямками реформування сучасного адміністративно-територіального устрою України є врегулювання насамперед законодавчо правового статусу адміністративно-територіальних одиниць, порядку вирішення питань у сфері адміністративно-територіального устрою; впорядкування структури адміністративно-територіального устрою; ліквідація подвійного підпорядкування територій; вироблення чітких критеріїв та принципів на яких повинна базуватися система адміністративно-територіального устрою; впорядкування кількості адміністративно-територіальних одиниць базового та районного рівня; укрупнення територіальних громад, відповідно до тенденцій, що простежуються в країнах Європейського союзу.

Зміни в адміністративно-територіальному устрої дозволять знизити диспропорції в ресурсному забезпеченні, розмірах територіальних одиниць, рівнях соціально-економічного розвитку між адміністративно-територіальними одиницями того самого рівня; покращити систему фінансування первинного рівня, підвищити роль місцевих органів влади і територіальних громад.

Література

1. Проект Закону України «Про адміністративно-територіальний устрій України» від 22 грудня 2010. – Режим доступу: <http://www.minregionbud.gov.ua/uk/publish/article/71304>
2. Проект Концепції реформи адміністративно-територіального устрою України від 27 серпня 2010. – Режим доступу: <http://www.minregionbud.gov.ua/uk/publish/article/43635>
3. Указ Президії Верховної Ради Української РСР. Положення Про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою Української РСР, К. – 12 березня 1981 р. – N 1654-X Режим доступу: – http://uazakon.com/documents/date_b0/pg_gwcdwx.htm
4. Адміністративно-територіальний устрій України: проблемні питання та можливі шляхи їх вирішення [Текст] : монографія / За заг. ред. В.Г. Яцуби; Кол. авт.: С.О. Сивоконь, В.А. Яцюк, А.П. Засць та ін. ; Секретаріат Кабінету Міністрів України. - К. : [б. в.], 2003. - 322 с.
5. Реформа для людини: зб. Матеріалів про шляхи реалізації адміністративно-територіальної реформи в Україні. – К.: Секретаріат КМУ, 2005. – 240 с.
6. Проект Закону України "Про адміністративно-територіальний устрій України" від 05.02.1997. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/J090700G.html

7. Проект Концепції реформування територіальної організації влади в Україні від 01.03.2011. // Українська Асоціація районних та обласних рад.
8. Дегтярьова І.О. «Фактори підвищення конкурентоспроможності сучасного регіону» Режим доступу: www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2009-1/doc_pdf/Degtyareva_IO.pdf
9. Електронний довідник “Україна. Адміністративно-територіальний устрій”. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/zakon/new/ADM/zmist.html>
10. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети: Монографія/за ред. З.С. Варналія. – К.: НІСД, 2007. - 820с.
11. Нудельман В. Удосконалення адміністративно-територіального устрою України / Інноваційні механізми місцевого та регіонального розвитку. За матеріалами VIII Всеукраїнських муніципальних слухань» Ресурси місцевого і регіонального розвитку: національний та міжнародний аспекти», 29 липня - 2 серпня 2002 року, Судак, АР Крим / Наук. ред. М. Пухтинський. - К.: Атака-11, 2003. - С. 281.
12. Олуйко В. Людина має бути центром адміністративно-територіальної реформи. – Режим доступу: www.municipal.gov.ua/data/loads/2009_oluyko.doc
13. Нижник Н. Організаційно-кадрові питання кадрового забезпечення апарату виконавчих органів / Н. Нижник, Л., Биков, С. Коваленко // Командор. - 1999. - № 3-4. - С. 3.
14. Губань Р. Область як адміністративно-територіальна одиниця. – Режим доступу: <http://justinian.com.ua/article.php?id=2987>
15. Губань Р. Район як адміністративно-територіальна одиниця. – Режим доступу: <http://justinian.com.ua/article.php?id=3023>
16. Губань Р. Міські населені пункти як адміністративно-територіальні одиниці. – Режим доступу: <http://justinian.com.ua/article.php?id=3041>
17. Губань Р. Сільські населені пункти як адміністративно-територіальні одиниці. – Режим доступу: <http://justinian.com.ua/article.php?id=3064>

Рецензент докт. екон. наук И.К. Чукаева

35.077

*Колосюк А.А., к.н.гос.упр.,
ТНУ имени В.И. Вернадского*

ПОЛИТИКА ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ СОЦИАЛЬНО – ЭКОНОМИЧЕСКИМ РАЗВИТИЕМ РЕГИОНА

Необходимость поддержки равновесия между национальным и региональным развитием представляет собой основу выполнения государством своей основной функции – обеспечение стабильного развития общества. Важнейшим заданием развития является повышение качества управления социально - экономическим развитием государства и регионов в Украине. Неэффективно построенная система управления приводит к тому, что большинство регионов не в состоянии самостоятельно решать свои социально-экономические проблемы, предопределяя необходимость вмешательства государства в их жизнедеятельность. Изменение социально-экономических условий развития государства предопределяются последствиями постсоветского периода, процессами интеграции национальной экономики в международное сообщество, что приводит к трансформации способов поддержки его равновесия, а также к актуализации проблем оптимизации государственного регионального управления. Все это обуславливает актуальность разработки региональной политики как составной национальной стратегии и создания механизма государственного управления социально-экономическим развитием региона.

На современном этапе развития экономики Украины который характеризуется сложностью и противоречивостью остро встают экономические и социальные противоречия. Все это обусловлено наличием факторов экономического, политического, административного и правового характера, процессом децентрализации власти, наличием диспропорций в уровне социально-экономического развития отдельных регионов Украины. В этой ситуации для последующего эффективного, прогрессивного развития актуальным является становление современной научной системы управления на всех уровнях народного хозяйства, включая региональный (территориальный).

Актуальность данного исследования подтверждается значительным интересом ученых к изучению проблемы регионального развития. Так по мнению Л. Головки государственная региональная политика – это совокупность экономических, правовых, организационно-управленческих решений, направленных на гармоничное объединение интересов государства и